

ANDRZEJ KOWALSKI

DLACZEGO POLSKA NIE POWINNA ZGODZIĆ SIĘ NA RENACJONALIZACJĘ WSPÓLNEJ POLITYKI ROLNEJ?

Słowa kluczowe: *Wspólna Polityka Rolna (WPR), renacjonalizacja WPR, płatności bezpośrednie, rolnictwo w Polsce i UE,*

STRESZCZENIE

W artykule przedstawiono aktualne zadania Wspólnej Polityki Rolnej Wspólnoty Europejskiej i uwarunkowania ich zmian, a zwłaszcza rosnącą rolę wspierania rozwoju obszarów wiejskich. Dzisiaj WPR ma nowe funkcje i cele, gdyż – oprócz dotychczasowego wspierania przemian strukturalnych – oczekuje się chronienia środowiska naturalnego, zachowania bioróżnorodności, racjonalnego gospodarowania wodą, wytwarzania surowców do produkcji energii odnawialnej. Oddzielenie płatności bezpośrednich od produkcji i zmniejszenie zakresu interwencji na rynkach rolnych UE powoduje, że WPR staje się bardziej ukierunkowana na potrzeby rynku i zwiększa rynkową orientację rolników oraz konkurencyjność. Dla zapewnienia warunków konkurencji konieczne jest zapewnienie równych warunków konkurencji sektora rolnego na jednolitym rynku rolnym, co będzie możliwe tylko w ramach wspólnotowego mechanizmu finansowania polityki rolnej UE. Ważne będzie wyrównanie stawek płatności bezpośrednich w skali UE, które oparte byłyby o realne i obiektywne kryteria odnoszące się do wymogów nakładanych na producentów rolnych. Wspólna Polityka Rolna powinna zachować dotychczasowe instrumenty interwencji. Płatności bezpośrednie powinny pozostać jednym z głównych instrumentów WPR, odpowiedzialnym za: wsparcie i stabilizację dochodów rolniczych, rekompensowanie kosztów związanych ze spełnianiem wysokich standardów wspólnotowych (w odniesieniu do jakości i sposobów produkcji, a w szczególności wymogów środowiskowych), zachowanie produkcji rolnej w regionach o najtrudniejszych warunkach gospodarowania.

Polityka rolna powinna być w coraz większym stopniu oparta na przesłankach globalnych. W skali światowej coraz większe znaczenie będą miały następujące czynniki:

- wzrost liczby ludności (do 2030 roku zwiększy się o 2 miliardy),
- niska aktywność produkcyjna rolnictwa w relacji do technologii informatycznej,
- wdrażanie nowych generacji technologii farmingu oraz „inteligentnej” żywności,
- drastyczne zmiany struktur rolnictwa oraz rolniczego marketingu,
- spadek produkcji rolniczej w krajach o rozwiniętej gospodarce,
- powstanie w miejsce dotychczasowych nowego centrum produkcji żywności na skalę globalną, którym będzie Ameryka Łacińska oraz Karaiby,
- nasilenie procesu degradacji środowiska naturalnego,
- przyspieszony proces urbanizacji obszarów wiejskich.

ANDRZEJ KOWALSKI

WHY POLAND SHOULD NOT GRANT THE RENATIONALIZATION OF COMMON AGRICULTURAL POLICY?

Key words: *Common Agriculture Policy (CAP), renationalization of CAP, direct payments, agriculture in Poland and EU*

SUMMARY

In the article introduced current assignments of Common Agricultural Policy of European Union and conditionings of their changes, and especially growing supporting development of rural areas. Today CAP has new functions and aims because - except hitherto existing supporting of structural

transformations - awaits protection of environment, maintenance of biodiversity, rational water management, production raw materials for renewable energy production. The separation of direct payments from production and the diminution range of intervention on markets of farming EU causes that CAP becomes more oriented on market needs and enlarges market orientation of farmers and competitiveness. For the assurance conditions of the competition it is necessary to assure equal conditions for competition of agricultural sector on equal agriculture market, what will be possible only within the framework of the community mechanism of financing of EU agriculture policy. It will be important the settlement of rates of direct payments in the scale EU which leaning would be for real and objective criteria bearing upon of requirements sewn on farming producers. Common Agricultural Policy it should keep hitherto existing tools of the intervention. Direct payments should stay to one of main tools of CAP, responsible for support and stabilization of agricultural earnings, compensation connected costs with fulfilling of high community standards (with reference to quality and manners of production particularly of environmental), maintenances of agriculture production in regions about most difficult conditions of farming.

The agriculture policy should be in more and more greater degree leaning on global premises. In the world scale more and more greater meaning will have following factors:

- the population growth (to 2030 it will grow larger as 2 billions),
- the low productive activity of agriculture in relation to information technology,
- the implementation of new generations of farming technology and „the intelligent” food,
- drastic changes of structures of agriculture and agricultural marketing,
- decline of agricultural production in economical developed countries economy,
- instead existing the new centre of food production on global scale arises, is him Latin America and Caribbean,
- the intensification of degradation process of environment,
- the accelerated process of rural areas. urbanization.

e-mail: andrzej.kowalski@ierigz.waw.pl

ANDRZEJ KALICKI

RYNEK ZBÓŻ W UNII EUROPEJSKIEJ I JEGO WPŁYW NA SYTUACJĘ W POLSCE

Słowa kluczowe: rynek zbóż

STRESZCZENIE

Decydujący wpływ na skalę hossy na rynku surowców rolnych w latach 2007-2008 r. miały przede wszystkim czynniki finansowo-spekulacyjne. Rekordy cenowe były nie tylko zboża, także ropa naftowa, metale czy kruszce. Po okresie szybkiego wzrostu oraz spadku cen następuje zazwyczaj okres szukania nowego poziomu równowagi, charakteryzujący się krótkookresowymi, dość gwałtownymi wahaniami cen. Według Amerykańskiego Departamentu Rolnego, zbiory zbóż na świecie (łącznie z ryżem) w sezonie 2009/2010 szacowane są na 2,196 mld ton wobec 2,231 mld ton sezon wcześniej. Podaż ziarna będzie jednak wyższa niż w 2008/2009 – wzrost z 2,592 mld ton do 2,641 mld ton. Większe będą też zapasy końcowe – wzrost z poziomu początkowego 444,9 mln ton do 451,5 mln ton. Konkurencja o rynki zbytu będzie wyjątkowo ostra również ze względu na mniejsze zapotrzebowanie na importowane ziarno ze strony kluczowych odbiorców. Wiele z tych krajów zanotowało bowiem bardzo dobre, rodzime zbiory. Dodatkowym czynnikiem mającym wpływ na handel będzie obecny kryzys na rynkach finansowych.

Na rynku Unii Europejskiej bardzo istotnym czynnikiem mogącym mieć wpływ na rynek zbóż pozostaje skup interwencyjny. Tanie zboża mogą mieć znaczenie dla żywienia i poprawy opłacalności produkcji mięsa i mleka. Wiele będzie zależało od popytu na te produkty, a więc od ogólnej koniunktury gospodarczej.

W stabilizowaniu polskiego rynku zbóż coraz większą rolę mogą zacząć odgrywać biopaliwa i bioenergia zwłaszcza w warunkach systematycznego ograniczania wszelkich form interwencjonizmu na unijnym rynku zbóż. W Polsce ich produkcja wciąż znajduje na bardzo wczesnym etapie rozwoju.

ANDRZEJ KALICKI

THE MARKET OF CEREALS IN THE EUROPEAN UNION AND HIS INFLUENCE
ON THE SITUATION IN POLAND

Key words: the market of cereals

SUMMARY

The decisive influence on scale of market boom of farming raw materials in years 2007-2008 year had first of all financial-speculative factors. Price records struck not only a cereal, also crude oil, metals or ores. After the period of rapid growth and slump follows usually the period of seek of new level of equilibrium, being characterized short, enough impetuous price variations. According to the American Agriculture Department, yield of cereals in the world (inclusive rice) in season 2009/2010 are estimated on 2,196 billions tone in face 2,231 bil. tone. the season earlier. Supply of grain will be however higher than in 2008/2009 -- the height with 2,592 bln tone to 2,641 bil. tone. Greater will be also closing stocks -- the height from first level 444,9 millions tone to 451,5 millions tone. The competition for marked will be exceptionally sharp also for smaller application on imported grain on the part of key-receivers. Many from these countries it noted as very good native yields. An additional factor having influence on the trade will be present crisis on financial markets.

On the European Union market crucial actor to have influence on cereals market have interventional purchasing. Cheap cereals can count animations and improvements of profitability of meat and milk production. Many will be relative to demand on these products, so from the general business conditions.

In stabilizing of the Polish market of cereals the more and more greater part can begin play biofuel and bioenergy especially conditioned of systematical stint of all forms of interventionism on the Union cereals market. In Poland their production continually finds on very early stage of development.

PIOTR PRUS, BOGDAN M. WAWRZYNIAK

CECHY CHARAKTERYSTYCZNE ROLNICTWA I OBSZARÓW WIEJSKICH
W 27 KRAJACH UNII EUROPEJSKIEJ

Słowa kluczowe: *struktura agrarna, funkcje obszarów wiejskich, wspólna polityka rolna, fundusze rozwoju obszarów wiejskich*

STRESZCZENIE

Podstawowym celem opracowania było ukazanie rolnictwa i obszarów wiejskich w skali wszystkich 27 państw członkowskich UE. Państwa te gospodarowały na powierzchni 190 mln ha użytków rolnych, na których zgromadzono 164,4 tys. gospodarstw rolnych. Obszary wiejskie zamieszkiwało 24 063 tys. ludności rolniczej. Przeprowadzone porównanie strategicznych celów zawartych w programach rozwoju obszarów wiejskich, zawartych w PROW na lata 2007-2013 opierało się na 4 osiach tematycznych i dodatkowo na pomocy technicznej. Łącznie w badanych krajach realizowano 748 działań oraz 26 związanych z pomocą techniczną. Najwięcej działań zaplanowano w osi 1 (270) oraz osi 2 (199), co stanowiło 62,7% wszystkich poczynań w tym zakresie. Z kolei osie 3 i 4 obejmowały łącznie 279 działań (37,3%), które jednocześnie otrzymały mniejsze wsparcie finansowe. Kwota wsparcia finansowego na lata 2007-2013 wynosiła 147,9 mld euro i obejmowała środki EFRROW i środki krajowe.

Zadania zawarte w PROW 2007-2013 skupiały swoją uwagę na promowaniu zrównoważonego wzrostu gospodarczego, konkurencyjności i zatrudnienia. Zmiany struktury funkcjonalnej obszarów wiejskich mają przyczynić się do powstania nowej jakości na tych obszarach.

W latach 2007-2013 zaplanowano budżet Wspólnej Polityki Rolnej na poziomie 374,5 mld euro, przy czym na finansowanie I filaru WPR przeznaczono 286,2 mld euro (76,4%), zaś na wspieranie II filara WPR 88,3 mld euro (23,6%). Istnieje duże zróżnicowanie w podejściu do kierunków wspierania WPR, przy czym ze względów historycznych najwięcej środków w UE-15 pochłaniają płatności bezpośrednie.

PIOTR PRUS, BOGDAN M. WAWRZYNIAK

CHARACTERISTIC OF AGRICULTURE AND RURAL AREAS IN 27 EUROPEAN UNION COUNTRIES

Key words: *agrarian structure, rural areas functions, common rural policy, funds for rural areas development*

SUMMARY

The aim of the presented paper was to show agriculture and rural areas in the scale of 27 European Union countries. The countries had 190 million arable lands on which there were 164.4 thousand farms. Rural areas were inhabited by 24 063 thousand population of people living of farming. The carried out comparison of strategic goals included in rural areas development programmes for 2007-2013 was put on 4 thematic axis and additionally on the technical assistance. In total in the searched countries there were realized 748 actions and 26 of them were connected to the technical assistance. The most of actions were planed under the 1st axis (270) and the 2nd axis (199), what made up to 62.7% of the all actions. The next 3rd and 4th axis included 279 actions (37.3%) which receive at the same time smaller amount of financial support. The amount of the support for 2007-2013 was 147.9 billion euro and included means from EFRROW and national support.

The actions include in Rural Areas Development Program 2007-2013 were focused on promoting sustainable development, competition and employment. The changes of rural areas structure are planed to contribute to a new quality of those areas.

The budged for Common Rural Policy (CRP) for 2007-2013 was planed on the level of 374.5 billion euro. For the first pillar of the CRP there were designed 286.2 billion euro (76.4%) and for the second one 88.3 billion euro (23.6%). There is quite a big diversity in the planning of the Common Rural Policy and regards to the historical point of view the most funds in the UE-15 are being absorbed by direct payments.

TERESA MIŚ

ZASADY NALICZANIA PŁATNOŚCI DLA ROLNIKÓW W 2010 ROKU

Słowa kluczowe: *Wspólna Polityka Rolna, rolnicy, płatności bezpośrednie*

STRESZCZENIE

W opracowaniu przedstawiono zasady naliczania płatności dla rolników z tytułu gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW), w tym nowych zasad ustalania kwot nienależnie lub nadmiernie pobranych płatności ONW, zasady przyznawania płatności bezpośrednich w 2010 roku. Ukazano także zasady pozostałych płatności dla rolników, w tym z tytułu owoców miękkich oraz wsparcia specjalnego w latach 2010-2012, czyli płatności do krów i owiec oraz specjalnej płatności obszarowej do powierzchni upraw roślin strączkowych i motylkowatych drobnonasiennych.

TERESA MIŚ

CALCULATION RULES FOR DIRECT PAYMENTS FOR FARMERS IN 2010

Key words: *Common Agricultural Policy, farmers, agriculture, direct payments*

SUMMARY

The paper presents the rules of calculation of direct payments for farmers on account of their farming in highland regions and similar areas (LFAs) with unfavorable farming conditions, including new rules for determining the amounts of unjustified or excessive payments on that account, as well as the principles of direct payment granting in 2010. Rules concerning the remaining payments for farmers are outlined as well, including those related to soft fruits, as well as the special subsidies over 2010-2012, i.e. payments applicable to cow and sheep breeding and special payments in areas with cultivation of (small-seed) pulse and papilionaceous crops.

AGNIESZKA BRELIK

STAN OBECNY I UWARUNKOWANIA ROZWOJU ROLNICTWA EKOLOGICZNEGO W POLSCE

Słowa kluczowe: *ekologia, rozwój, rolnictwo, obszary wiejskie*

STRESZCZENIE

Celem pracy jest ocena rozwoju gospodarstw ekologicznych na obszarach wiejskich. Gospodarstwa rolne zainteresowane tą formą rozwoju podlegają certyfikacji zgodności systemu produkcji z Ustawą o rolnictwie ekologicznym. Rolnicy ekologiczni mogą zwiększać efektywność i podnosić wydajność, ale nie może to zagrażać zdrowiu i szeroko rozumianej równowadze. Działalność ta jest szansą na rozwój przedsiębiorczości i zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej obszarów wiejskich.

AGNIESZKA BRELIK

CURRENT STATUS AND DETERMINANTS OF ORGANIC FARMS DEVELOPMENT IN POLAND

Key words: *ecology, development, agriculture, rural areas*

SUMMARY

Abstract. Development organic farms on rural areas was the aim of the paper. Rural farms interested this for of production ought be obligated by certification of correspondence of ecological agriculture development. Organic farmers may boost efficiency and bring up production capacity, but it can not threaten health and widely understood balance. This activity is chance of enterprise development and boost of attractiveness of investment country area.

ZOFIA KOŁOSZKO-CHOMENTOWSKA

RELACJE GOSPODARSTW ROLNICZYCH Z RYNKIEM W ZALEŻNOŚCI
OD ZASOBÓW PRACY¹

STRESZCZENIE

W pracy analizowano relacje gospodarstw z rynkiem i ich wpływ na sytuację ekonomiczną gospodarstw rolniczych w zależności od poziomu zatrudnienia. Badania przeprowadzono w woj. podlaskim w latach 2005-2007. Gospodarstwa o wyższym poziomie zatrudnienia charakteryzują się większą aktywnością inwestycyjną, są bardziej zadłużone, ale są też silniejsze ekonomicznie. Gospodarstwa te korzystały w większym stopniu z najmniejszej siły roboczej, produkcja towarowa z 1 ha UR była wyższa średnio o 14,4%, a tempo powiększania majątku trwałego dwukrotnie większe. Dochód z gospodarstwa rolnego w odniesieniu do pracy własnej członków rodziny rolniczej był wyższy o 25,3%, a wielkość ekonomiczna o 64%.

ZOFIA KOŁOSZKO-CHOMENTOWSKA

THE FARM ECONOMY RELATION DEPENDENT ON THE RESOURCES WORK

SUMMARY

The paper analyses the farms connections with the market dependent on the worker level and their impact on the economic situation. The findings of the study involving Podlasie region in 2005-2007 years. The farms of higher worker level are more activity in investment process and more mortgaged but they are economically stronger. These farms have benefited in more extent with hired of workers, the commercial output from 1 hectare was higher of 14,4% and rate of increase of fixed assets was twice greater. The income for family work unit was higher by 25,3% and economic size unit by 64%.

ANNA NOWAK

ZRÓŻNICOWANIE REGIONALNE WYDAJNOŚCI PRACY W ROLNICTWIE

Słowa kluczowe: *praca, wydajność pracy, regiony*

STRESZCZENIE

Jednym z podstawowych czynników produkcji w rolnictwie jest praca. W opracowaniu poddano analizie regionalne zróżnicowanie wydajności tego czynnika, przyjmując jako miernik wartość dodaną brutto przypadającą na jedną osobę pełnozatrudnioną w rolnictwie. Zwrócono także uwagę na czynniki wpływające na poziom wydajności pracy. Jak pokazała analiza danych statystycznych, najniższa wydajność pracy występuje w regionach, gdzie jest niski poziom technicznego uzbrojenia pracy, duże zatrudnienie w rolnictwie oraz znaczne rozdrobnienie agrarne.

ANNA NOWAK

REGIONAL DIFFERENTIATION OF WORK EFFICIENCY IN AGRICULTURE

Key words: *work, work efficiency, regions.*

¹ wykonano w ramach badań statutowych S/WZ/2/09.

SUMMARY

Work is one of basic production factors in agriculture. This paper identifies and examines the regional differentiation of work efficiency assuming gross added value as measure per person. An attention was paid to the factors influencing the level of work efficiency. Statistic data analysis showed that the lowest work efficiency occurs in places and regions with both low level of work technical equipment as well as high level of employment and considerable agrarian fragmentation.

ADAM CIEĆKO

ZBIGNIEW BRODZIŃSKI

MOŻLIWOŚCI WYKORZYSTANIA TECHNIK SATELITARNYCH W PRODUKCJI ROLNICZEJ

Słowa kluczowe: *nowoczesne techniki satelitarne, GNSS (Globalny System Nawigacji Satelitarnej), rolnictwo precyzyjne*

STRESZCZENIE

W artykule przedstawiono możliwości wykorzystania nowoczesnych technik satelitarnych w produkcji rolniczej. Wśród kluczowych elementów precyzyjnego rolnictwa zidentyfikowano:

- informację o pozycji obiektów (maszyn, pojazdów, zwierząt i in.),
- pomiar powierzchni działek rolnych,
- system jazdy równoległej to system nawigacji ciągników i maszyn rolniczych, który zapewnia uzyskanie równoległych torów jazdy,
- mapy zasobności i zmienności glebowej przedstawiające przestrzenne rozmieszczenie czynników wpływających na urodzajność gleby,
- mapy aplikacyjne umożliwiające stosowanie technologii zmiennego dawkowania.

ADAM CIEĆKO

ZBIGNIEW BRODZIŃSKI

POSSIBILITIES OF THE USE OF MODERN SATELLITE TECHNIQUES IN AGRICULTURE

Key words: *modern satellite techniques, GNSS (Global Navigation Satellite System), precision agriculture*

SUMMARY

Paper presents new possibilities of the use of modern satellite techniques in agriculture. Several key elements of precision agriculture was defined and described:

- information about position of objects (machines, vehicles, animals, etc.),
- parcel area measurement,
- parallel driving system as a navigation tool for tractors and agriculture machines,
- soil maps showing distribution of soil types and/or soil properties (physical, chemical, biological, and fertility properties),
- application maps which practically allow to use variable rate application (VRA) technology.